

Тетяна ШАПОВАЛОВА

МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ

Навчальний посібник

Видавець ФОП Марченко Т.В.
Львів 2025

УДК 369.01

Ш24

Рецензенти:

Алла ЯРОШЕНКО, доктор філософських наук, професор, декан факультету соціології та соціальної політики Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова.

Віталій ДАНІЧ, доктор економічних наук, професор кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Софія СТАВКОВА, доктор Phd, доцент кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка».

*Надано гриф Науково-методичної ради
Національного університету «Львівська політехніка»
та рекомендовано до друку навчальний посібник для здобувачів освіти
першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 232
«Соціальне забезпечення»
(протокол № 79 від 19 червня 2024 року)*

ШАПОВАЛОВА Т.В.

Ш24 Методи нарахування соціальних виплат: навчальний посібник./
Т.В. Шаповалова - Львів: Видавець ФОП Марченко Т.В., 2025.- 243 с.

ISBN 978-617-8194-02-4

В навчальному посібнику розглянуто технології і методи нарахування різних видів фінансової допомоги, нарахування пільг, субсидій, компенсаційних виплат окремим категоріям населення. Зосереджено значну увагу на нормативно-законодавчій базі, яка регламентує нарахування соціальних виплат. Структура навчального посібника дозволяє здобувачу освіти отримати теоретичну інформацію і на її основі ознайомитись з прикладними задачами з методів нарахування соціальних виплат та алгоритмом їх розв'язання. Навчальний посібник «Методи нарахування соціальних виплат» містить в собі додаткову інформацію, посилання на джерела інформації, а також глосарій.

Навчальний посібник рекомендовано для здобувачів освіти спеціальності «Соціальне забезпечення».

УДК 369.01

ISBN 978-617-8194-02-4

© Шаповалова Т.В., 2025

© Видавець ФОП Марченко Т.В., 2025

ЗМІСТ

Передмова	8
РОЗДІЛ 1 ПРИЗНАЧЕННЯ, НАРАХУВАННЯ І ВИПЛАТИ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'ЯМ	10
1.1.Методи нарахування одноразової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-Героїня»	10
1.2 Методи нарахування допомоги при усиновленні дитини та саодиноким матерям.....	17
1.3. Методи нарахування допомоги при народженні дитини та у зв'язку з вагітністю та пологами.	21
1.4. Методи нарахування державної соціальної допомоги малогабезпеченим сім'ям.....	26
1.5. Методи нарахування допомоги на поховання	36
1.6. Методи нарахування одноразової адресної матеріальної допомоги малогахищеним верствам населення, які опинились у складних життєвих обставинах	41
1.7. Методи нарахування житлових субсидій	44
РОЗДІЛ 2 ПРИЗНАЧЕННЯ НАРАХУВАННЯ І ВИПЛАТИ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ-СИРОТАМ ТА ДІТЯМ ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	62
2.1. Тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання яких невідоме.....	62
2.2. Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням.....	66
РОЗДІЛ 3 ПРИЗНАЧЕННЯ, НАРАХУВАННЯ І ВИПЛАТИ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ ТА ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ	73

3.1 Призначення, нарахування та виплата компенсації непрацюючій працездатній особі, яка здійснює догляд за особою з інвалідністю або особою, яка досягла 80 років.....	73
3.2 Призначення, нарахування та виплата державної соціальної допомоги на дитину з інвалідністю та особам з інвалідністю з дитинства, надбавка на догляд за дитиною з інвалідністю.....	80
3.3 Призначення, нарахування та виплата державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.....	89
3.4 Призначення, нарахування та виплата компенсації на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів особам з інвалідністю.....	95
3.5 Призначення пільг особам з інвалідністю на безоплатне паркування і зберігання транспортних засобів	104
3.6 Призначення, нарахування та виплата грошової компенсації замість санаторно-курортної путівки та компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування особам з інвалідністю.....	109
РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.....	116
4.1 Відшкодування один раз на рік вартості проїзду міжміським транспортом до будь-якого населеного пункту України та у зворотному напрямку (без урахування пересадок).....	116
4.2 Призначення, нарахування та виплата одноразової компенсації учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи	117
4.3 Відшкодування втраченого заробітку, який особи, постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи, мали до ушкодження здоров'я.....	119

4.4 Призначення, нарахування та виплата грошової компенсації замість санаторно-курортної путівки та компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування батькам потерпілих дітей, якщо діти не перебувають на повному державному забезпеченні і не відвідують дитячі дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади.	122
4.5 Щомісячна виплата на кожну дитину шкільного віку, яка народилася після 26 квітня 1986 року від батька, який на час вагітності матері має підстави належати до 1 або 2 категорії, або матері, яка на час настання вагітності має підстави належати до 1 або 2 категорії, а також на кожну дитину, яка проживала в зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття постанови про відселення.	124
4.6 Призначення, нарахування та виплата компенсації за пільгове забезпечення продуктами харчування за медичними нормами, встановленими Міністерством охорони здоров'я України.	125
4.7. Призначення, нарахування та виплата щомісячної грошової допомоги батькам на дітей, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, які не перебувають на повному забезпеченні у державних та комунальних дошкільних навчальних закладах до вступу їх до школи (не старше 8 років).	128
4.8. Призначення, нарахування та виплата одноразової компенсації сім'ям, що втратили годувальника із числа осіб, які належали до учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, та смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою і батькам померлого громадянина	129
4.9 Призначення, нарахування та виплата щорічної допомоги на оздоровлення особам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи.	131

РОЗДІЛ 5. ПРИЗНАЧЕННЯ, НАРАХУВАННЯ І ВИПЛАТИ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ УЧАСНИКАМ БОЙОВИХ ДІЙ, ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ, УЧАСНИКАМ ВІЙНИ ТА ЧЛЕНАМ СІМ'Ї ПОМЕРЛИХ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ. 134

5.1. Нарахування пільг учасникам бойових дій. 134

5.2. Забезпечення санаторно-курортними путівками учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни. 137

5.3. Грошова компенсація замість санаторно-курортної путівки та компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування учасникам бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни. 139

РОЗДІЛ 6. ПРИЗНАЧЕННЯ, НАРАХУВАННЯ І СТРАХОВІ ВИПЛАТИ ПОСТРАЖДАЛИМ ВНАСЛІДОК ОТРИМАНИХ ТРАВМ АБО ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ. 142

6.1. Допомога з тимчасової непрацездатності за загальними захворюваннями та внаслідок нещасного випадку на виробництві. 142

6.2. Допомога по вагітності і пологах. 148

6.3. Медична допомога із фонду соціального страхування потерпілій особі на виробництві. 153

6.4. Щомісячна страхова виплата втраченого заробітку потерпілого. 156

6.5. Одноразова допомога в разі стійкої втрати професійної працездатності або смерті потерпілого. 168

6.6. Страхова виплата потерпілому у розмірі його середньомісячного заробітку при тимчасовому переведенні його на легшу, нижчеоплачувану роботу. 173

6.7. Щомісячна страхова виплата особам, які мають на неї право в разі смерті потерпілого та допомога на поховання.....	177
РОЗДІЛ 7. ПРИЗНАЧЕННЯ, НАРАХУВАННЯ І СТРАХОВІ ВИПЛАТИ БЕЗРОБІТНИМ.....	183
7.1. Допомога по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності.	183
7.2. Допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні.	188
7.3. Надання роботодавцям, які працевлаштовують громадян.	195
7.4. Надання ваучера для підтримання конкурентоспроможності деяких категорій громадян.....	196
7.5. Компенсація витрат на оплату за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану.	202
РОЗДІЛ 8. ПРИЗНАЧЕННЯ, НАРАХУВАННЯ І СТРАХОВІ ВИПЛАТИ З ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	207
8.1 Нарахування та виплати пенсії за віком.....	207
8.2 Нарахування та виплати пенсії у зв'язку з втратою годувальника.....	212
8.3 Обчислення пенсій	228
8.4 Допомога на поховання пенсіонера.....	232
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА.....	233

Передмова

Навчальний посібник має на меті допомогти здобувачам освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» засвоїти теоретичний матеріал та знайти підходи до розв'язання типових задач та завдань підвищеної складності з курсу «Методи нарахування соціальних виплат». Широкий за рівнем та тематикою спектр теоретичного матеріалу та задач дозволяє використовувати його здобувачам освіти за спеціальністю усіх форм навчання. Розглядаються методи розв'язання задач з нарахування субсидій, соціальної допомоги різним категоріям населення, пенсійного забезпечення, допомоги у настанні страхового випадку пов'язаному з безробіттям, тимчасовою втратою працездатності, нещасного випадку на виробництві. Наведено загальні правила та приклади розв'язання деяких практичних задач. Тестові завдання для самоконтролю разом із завданнями для самостійного виконання дозволяють більш глибоко засвоїти теоретичний матеріал.

Вивчення навчальної дисципліни «Методи нарахування соціальних виплат» формує у студента наступні **компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення; здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах; здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення; здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю; здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги; знання методики індивідуальних обрахунків страхових внесків з різних видів страхування.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Методи нарахування соціальних виплат» здобувачі освіти повинні будуть здатним продемонструвати такі **результати навчання**: застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження; вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення; використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій; застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту; використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення; застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення; визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення; аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення; визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення; застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

Навчальне видання

Шаповалова Тетяна Вікторівна

МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ

Навчальний посібник

Підп. до друку 27.12.2024 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 14,12. Тираж 100 прим.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів, 79053, Україна, Перфецького 11 А, тел.+380503701957
e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця ФОП Марченко Т. В.